

Dosarul nr. 1ra-472/22
1-17016919-01-1ra-24032022

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Ciumacenco Leonid xxxxxx, născut la
xxxxxx xxxxxx, originar și domiciliat în
xxxxxx xxxxxx, xxxxxx xxxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 08.08.2017 – 09.10.2019;

Instanța de apel: 20.11.2019 – 09.12.2021;

Instanța de recurs: 24.03.2022 – 24.10.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Taraclia) din 09 octombrie 2019, procesul penal în privința lui Ciumacenco Leonid, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, fost încetat în baza art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub nr. 210 din 29.07.2016.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a reținut că, Ciumacenco Leonid a fost învinuit de faptul că acționând în interesele S.R.L. „Orom-Imexpo”, conform contractului de vânzare-cumpărare producției agricole nr. 080715AT din 08.07.2015, încheiat între S.R.L. „Orom-Imexpo” în persoana directorului Babin Anatolie, cu sediul or. Orhei, și S.R.L. „Adia-Start” în persoana directorului Neamțu Ludmila, cu sediul s. Balabanu, raionul Taraclia, cu scopul primirii ilegale a bunului S.R.L. „Orom-Imexpo”, abuzând de încrederea conducerii întreprinderii indicate și urmărind scopuri materiale și îmbogățire personală, în perioada de timp din luna august pînă în noiembrie 2015, timpul precis nu este cunoscut, în continuarea

intenției sale din depozitul S.R.L. „Adia-Start” amplasat în s. Balabanu, a scos și a vândut persoanei nestabilite de către organul de urmărire penală, floarea soarelui în cantitate de 35000 kg pe suma de 210000 lei, care trebuia să se păstreze la depozitul indicat conform contractului de pază nr. 1 din 04.11.2015 până la încărcarea ei deplină de către S.R.L. „Orom-Imexpo”, prin ce a cauzat un prejudiciu material S.R.L. „Orom-Imexpo” în proporții deosebit de mari la suma de 210000 lei.

Astfel, acțiunile lui Ciumacenco Leonid au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, comisă în proporții deosebit de mari.*

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- să se dispună respingerea ca neîntemeiată cererea părții apărării privind recalificarea acțiunilor ultimului de la art. 190 alin. (5) Cod penal la art. 196 alin. (4) Cod penal, și cererea lui Ciumacenco Leonid cu privire la clasarea în privința lui a cauzei penale în baza Legii „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25 de la proclamarea independenței Republicii Moldova” nr. 210 din 29.07.2016.

- de a-l recunoaște pe Ciumacenco Leonid vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și de i-a stabili pedeapsa sub formă de privațiune de libertate pe un termen de 12 (doisprezece) ani cu executarea pedepsei penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate legată cu circulația bunurilor și mijloacelor financiare pe un termen de 5 ani.

- până la intrare în vigoare a sentinței, de a alege în privința lui Ciumacenco Leonid măsura preventivă sub formă de arest preventiv.

În motivarea apelului a invocat că, sentința primei instanțe este neîntemeiată și că inculpatul Ciumacenco Leonid a recunoscut parțial vina făcând în acest sens declarații în ședința de judecată prin care a evidențiat că a întors în adresa S.R.L. „Orom-Imexpo” floarea-soarelui în cantitate de 35000 kg, fapt confirmat prin copiile facturilor care se regăsesc în materialele cauzei.

Totodată, a menționat că, la materialele cauzei penale a fost anexat rechizitoriul nr. 2018670033 de învinuire a lui Ciumacenco Leonid în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, care a fost remis împreună cu materialele cauzei de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale în Judecătoria Comrat (sediul Central) pentru examinare în fond, fiindu-i atribuit nr. 1-208/2018 (PIGD 23-1-2727-29062018) și care este pendinte la moment.

A indicat că, în cadrul urmăririi penale pe cauza penală nr. 2018670033 s-a constatat că, Ciumacenco Leonid acordând servicii de mediator de vânzare a produselor agricole între S.R.L. „Adia-Start” și S.R.L. „Ekinnik Ieri”, având ca scop dobândirea ilicită a bunurilor S.R.L. „Ekinnik Ieri” cu abuz de încredere a conducătorilor de întreprinderi menționate, urmărind interesul personal și

îmbogățirea personală aflându-se în s. Chirsovo UTA Gagauzia, la 26 septembrie s-a înțeles cu managerul S.R.L. „Ekinnik Ieri”, Fucidji Constantin, privind vânzarea floarii-soarelui în cantitate de 41600 kg în suma totală 282 880 lei pentru S.R.L. „Adia-Start”, în legătura cu ce reprezentantul S.R.L. „Ekinnik Ieri” a eliberat factură la produsele menționate, conform cărei S.R.L. „Ekinnik Ieri” a fost în calitate de vânzător, pe de o parte, iar S.R.L. „Adia-Start” în calitate de cumpărător, pe de altă parte. În continuarea intenției sale infracționale Ciumacenco Leonid a transmis factura dată administratorului S.R.L. „Adia-Start” dlui Neamțu Ghenadi, l-a convins s-o semneze, promițând că va aduce mai târziu produsele indicate. În acea zi el a încărcat din depozitul S.R.L. „Ekinnik Ieri” floarea soarelui în cantitate de 41 600 kg în două mașini. La livrarea produselor menționate S.R.L. „Ekinnik Ieri” a eliberat două facturi conform cărora produsele date urmează să fie expediate în adresa S.R.L. „Adia-Start”. După expedierea cantității menționate de floarea-soarelui, Ciumacenco Leonid schimbând facturile eliberate de S.R.L. „Ekinnik Ieri” cu alte două facturi eliberate de S.R.L. „Orom-Imexpo”, indicând în aceste facturi cantitatea menționată mai sus de floarea-soarelui, și a transmis produsul în adresa S.R.L. „Orom-Imexpo” la depozitul de cereale în or. Vulcănești în contul datoriei sale față de întreprindere. Astfel, Ciumacenco Leonid a cauzat daune materiale S.R.L. „Ekinnik Ieri” în sumă de 282 880 lei.

A menționat că, fiind audiat în calitate de învinuit în cadrul cauzei penale nr. 2018670033 Ciumacenco Leonid a depus declarații pe marginea învinuirii înaintate. Circumstanțele cauzei penale nr.2018670033 au fost confirmate prin declarațiile martorilor audiați în cadrul acesteia.

Astfel, procurorul a concluzionat că, de fapt Ciumacenco Leonid la 26.09.2016 a întors datoria sa sub formă de floarea-soarelui în adresa S.R.L. „Orom-Imexpo” nu cu floarea-soarelui de la oarecare Vasilii (cum el afirmă în prezenta cauză penală), dar cu floarea-soarelui care la fel a dobândit-o prin escrocherie în s. Chirsovo r-nul Comrat de la întreprinderea S.R.L. „Ekinnik Ieri”. În același timp pe drum în punctul de descărcare în or. Vulcănești și anume în s. Balabanu r-nul Taraclia el a schimbat facturile existente cu alte formulare cu ștampile și semnături în original pe care le avea dinainte.

A evidențiat că, Ciumacenco Leonid a întors părții vătămate floarea- soarelui după adresarea acesteia cu plângerea la poliție, în baza cărei a fost pornită această cauză penală.

Procurorul a susținut că, poziția inculpatului urmează a fi considerată ca mijloc de protecție, deoarece din momentul transportării floarii-soarelui din depozitul S.R.L. „Adia-Start”, infracțiunea a fost consumată, or, Ciumacenco Leonid din acel moment a avut o posibilitate reală de a se folosi de floarea-soarelui la discreția sa, ceea ce a și făcut.

Așadar, procurorul a menționat că Ciumacenco Leonid, în virtutea statutului său procesual este cointeresat în tănuirea adevărului, în ceea că circumstanțele de transportarea floarii-soarelui furat de el să rămână necunoscute persoanelor terțe,

și în consecință să se eschiveze de răspunderea penală pentru cele săvârșite și să aibă temei și în continuare să săvârșească acțiuni similare ilicite.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 decembrie 2021, a fost respins apelul procurorului și menținută sentința primei instanțe.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că, împrejurările menționate în partea descriptivă a sentinței contestate, relevă în mod concludent că prima instanță legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului, corect a decis asupra încadrării juridice a acțiunilor sale infracționale în baza art. 196 alin. (4) Cod penal.

Declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, instanța de apel a examinat materialele cauzei și a verificat probele administrate de către prima instanță, după cum urmează:

- declarațiile inculpatului Ciumacenco Leonid;
- declarațiile reprezentantului părții vătămate S.R.L. „Orom-Imexpo” - Zastavnețchii Vladislav;
- declarațiile martorului Neamțu Ghenadii;
- declarațiile martorului Neamțu Ludmila;
- declarațiile martorului Jmurco Andrei;
- plângerea depusă de reprezentantul S.R.L. „Orom-Imexpo” la IP Taraclia la 18.04.2016 (f. d-3a, vol. 1);
- factura fiscală Seria J10239882 privind achitarea floarei-soarelui de către S.R.L. „Orom-Imexpo” (f.d. 10, vol. 1);
- recipisa dată de Ciumacenco Leonid privind faptul că la situația din 12.01.2016 în firma S.R.L. „Adia-Start” nu se află la depozitare floarea-soarelui N. 1 (f.d. 32 verso, vol. 1);
- copia contractului nr. 1 privind depozitarea temporară a grâului și anexa nr. 1 la contractul Nr. 1 din 04.11.2015 N. 1 (f.d. 10, vol. 1).

Astfel, instanța de apel a conchis asupra faptului că, întreaga sistemă de probe examinate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 cod de procedură penală, coroborează între ele și demonstrează, incontestabil, faptul că, inculpatul Ciumacenco Leonid, după cum a stabilit și prima instanță, acțiunile căruia fiind corect calificate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal.

Analizând semnele obligatorii a infracțiunii prevăzute de art. 190 precum și a infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, instanța de apel a reținut că, sferile de aplicare a articolelor menționate nu se intersectează. Asta deoarece, sub aspectul laturii obiective, infracțiunea de cauzare de daune prin înșelăciune sau abuz de încredere nu poate constitui o însușire. Adică, nu poate constitui o sustragere. În cazul infracțiunii specificate la art. 196 Codul penal, acțiunea sau inacțiunea principală constă în cauzarea de daune materiale. Cauzarea de daune prin înșelăciune sau abuz de încredere nu trebuie să conțină semnele constitutive ale sustragerii. Semnul definitoriu al sustragerii este ieșirea bunurilor luate din

stăpânirea victimei și trecerea acestora în proprietatea făptuitorului. Astfel, se produce reducerea masei patrimoniale în detrimentul victimei și, respectiv, sporirea masei patrimoniale a făptuitorului pentru totdeauna.

Instanța de apel a menționat că, indicii calificativi ai art. 196 alin.(1) CP, stabilesc: - cauzarea de daune materiale în proporții mari prin înșelăciune și abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire. Colegiu atestă că infracțiunea de cauzare de pagube materiale prin înșelăciune și abuz de încredere, întruchipează în sine natura valorilor sociale vătămate sau periclitate. Obiectul juridic nemijlocit îl constituie relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea relațiilor patrimoniale. Latura obiectivă a infracțiunii se realizează prin cauzarea de daune materiale proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere. Obiectul material al infracțiunii îl poate constitui orice valoare materială care în momentul săvârșirii infracțiunii încă nu a trecut în posesia proprietarului, dar trebuia să treacă, dacă vinovatul nu ar fi săvârșit infracțiunea în cauză. *Astfel, făptuitorul nu sustrage averea din posesia proprietarului. El săvârșește infracțiunea neîndeplinind obligațiunea juridică de a transmite averea sau banii persoanelor fizice sau juridice corespunzătoare.* Consecințele materiale ale acestei inacțiuni se manifestă prin pagube materiale sub formă de venituri nerealizate (ratate). Infracțiunea se consumă din momentul survenirii daunelor materiale pentru proprietar. Latura subiectivă se caracterizează prin intenție directă și prin scop de profit.

Prin urmare sub aspectul semnelor faptei imputate instanța de apel a atestat lipsa unei însușiri, iar argumentul părții acuzării privind scoaterea unei cantități de 35 000 kg de floarea-soarelui din depozitul S.R.L. „Adia-Start”, nu poate fi reținut în sensul unei însușiri - ori potrivit ansamblului probator examinat s-a atestat lipsa unei însușiri dovedită prin: *lipsa probelor că floarea-soarelui ar fi fost vândută altei persoane*, de către organul de urmărire penală nefiind identificată o astfel de persoană, și că inculpatul ar fi primit valori materiale pe care le-ar fi plasat în bugetul său propriu sau al familiei sale. Nu a fost demonstrat că valoarea celor 35000 kg de floarea-soarelui a fost convertită și a ajuns în proprietatea lui Ciumacenco Leonid. Respectiv nu a fost probată intenția inculpatului Ciumacenco Leonid de a depozeda definitiv partea vătămată – S.R.L. „Orom-Imexpo” de bunul ce-i aparține (floarea-soarelui), astfel nefiind dovedită intenția de comitere a escrocheriei, totodată în susținerea excluderii elementului de însușire se desprinde și restituirea integrală către S.R.L. „Orom-Imexpo” a producției de floarea-soarelui.

Instanța de apel a remarcat că, Ciumacenco Leonid din start nu a negat faptul că a scos din depozitul SRL Adia-Start producția agricolă de floarea-soarelui, și din start a explicat că, a profitat de situația că S.R.L. „Orom-Imexpo” nu a avut posibilitatea de a prelua producția de floarea-soarelui procurată de la S.R.L. „Adia-Start” în volum deplin, planificând să efectueze livrarea producției în volum deplin la momentul când S.R.L. „Orom-Imexpo” ar fi avut posibilitatea să transporte producția (f.d. 19 verso, vol. I). Totodată, fiind audiat în calitate de martor Jmurco

Andrei, soția căruia este fondatorul S.R.L. „Orom-Imexpo”, a explicat că, după ce a fost depusă plângerea la poliție în oficiu s-a prezentat Ciumacenco Leonid, care i-a comunicat că, aproximativ cu o lună în urmă a găsit un cumpărător pentru floarea-soarelui, o persoană pe nume Vasiliu din or. Vulcănești. Acea persoană pe nume Vasiliu a luat producția din depozit, însă nu a achitat careva sume, promițând că va achita timp de o lună. La fel, Ciumacenco Leonid i-a spus că îl va găsi singur pe acel Vasiliu și el va lua sau producția sau banii, și a solicitat termen de o lună, martorul fiind de acord. (f.d. 48-49 vol. I). În circumstanțele enunțate se atestă cu certitudine că, inculpatul Ciumacenco Leonid a recunoscut din start circumstanțele în care producția de floarea-soarelui a fost scoasă din depozitul S.R.L. „Adia-Start”, aceste declarații fiind consecvente pe tot parcursul urmăririi penale, la examinarea cauzei în prima instanță precum și în instanța de apel.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că, la momentul scoaterii producției de floarea-soarelui din depozitul S.R.L. „Adia-Start”, Ciumacenco Leonid era conștient de faptul că în momentul când va fi depistată lipsa producției de floarea-soarelui, se va stabili cu certitudine faptul că aceasta a fost scoasă anume de către Ciumacenco Leonid și nu de către altcineva, anume inculpatul fiind persoana care reprezenta interesele S.R.L. „Orom-Imexpo”, totodată, inculpatul a recunoscut din start că a scos din depozit producția agricolă, promițând că o va restitui, lucru ce a și fost făcut în final.

În mod subsecvent cu referire la semnele subiective coroborând declarațiile părții vătămate cu componența de infracțiune imputată la art. 190 Cod penal, instanța de apel a stabilit că *lipsește scopul de sustragere*, ori unele infracțiuni contra patrimoniului - cele specificate la art. 186-188, 190-192 Cod penal - presupun existența obligatorie a scopului de sustragere, privit ca una dintre expresiile scopului de cupiditate, în acest sens colegiul desprinde modul de acționare a inculpatului în baza unei procuri de reprezentare ce atestă drepturi nu și obligații de rezultat - fapte potrivit cărora inculpatul era împuternicit de a acționa în numele și interesele părții vătămate S.R.L. „Orom-Imexpo”, *obligațiunea în acest sens fiind una de diligentă, iar scopul de sustragere în acest sens fiind exclus*, fiind în prezența semnelor abuzului de încredere, care s-a manifestat prin faptul că, Ciumacenco Leonid abuzând de încrederea acordată de conducerea întreprinderii în interesele căreia activa, la rugămintea unei persoane - Vasiliu, a ridicat de la depozit floarea-soarelui în cantitate de 35000 kg la suma de 210000 lei și a transmis-o persoanei enunțate supra.

Instanța de apel a reținut că, modalitățile de comitere a infracțiunii de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere sunt identice celor specifice escrocheriei, infracțiunile având comun un *modus operandi*, care se referă la acțiunea de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, dar fiind prezent și un criteriu obiectiv, care le deosebește și care se referă la mecanismul obținerii folosului, profitului. În cazul escrocheriei, bunurile se sustrag din fondul patrimonial efectiv al proprietarului și, ca rezultat, are loc micșorarea masei de bunuri ale proprietarului, pe când la săvârșirea faptei de

cauzare de pagube materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, făptuitorul obține de sine stătător profitul, și nu din contul bunurilor sustrase, *ci prin exploatarea ilegală a bunurilor proprietarului*, beneficiile de la care, în conformitate cu legislația sau contractul de muncă, urmau să fie predate în contul proprietarului (făptuitorul nu le-a predat). În ipoteza enunțată bunurile se află în administrarea vinovatului. Adică, în cazul escrocheriei bunul încredințat în administrare este însușit de către făptuitor, relevându-se semnele sustragerii, iar în situația infracțiunii de la art. 196 Cod penal, nu are loc însușirea bunului aflat în administrarea subiectului activ, ci a fructului beneficiului, folosului utilizării bunului încredințat în exploatare etc.

La caz, instanța de apel a stabilit că, în privința celor 35000 kg de floarea-soarelui Ciumacenco Leonid a acționat nu cu scopul de a-l sustrage, ci a operat cu această avere pentru un alt scop și anume pentru a o ajuta pe altă persoană să-și rezolve problemele sale, cu obligarea restituirii acestei averi, lucru care nu i-a reușit din cauze imprevizibile. Ulterior, Ciumacenco Leonid în vederea înlăturării consecințelor produse a returnat proprietarului producția agricolă de floarea-soarelui care anterior a fost scoasă de către el din depozitul S.R.L. „Adia-Start”.

Instanța de apel a conchis că, acțiunile sale de scoatere a producției agricole, Ciumacenco Leonid nu avea cum să le ascundă, deoarece potrivit procurii eliberată de S.R.L. „Orom-Imexpo”, doar el era împuternicit de a efectua toate operațiunile cu S.R.L. „Adia-Start” (Vol. 1 f.d. 43). Respectiv, doar cu participarea sa puteau fi întocmite actele necesare pentru scoaterea producției de floarea-soarelui, care se afla la păstrare la S.R.L. „Adia-Start”.

Cu referire la argumentul părții acuzării privind învinuirea lui Ciumacenco Leonid într-o altă cauză penală intentată în baza art. 190 alin (5) Cod penal, care se află pe rolul în Judecătoria Comrat (sediul Central) (PIGD 23-1-2727-29062018), instanța de apel a reținut că procurorul a făcut referire la circumstanțe care n-au fost confirmate printr-o sentință definitivă, și însăși inculpatul Ciumacenco Leonid în cadrul prezentului proces penal, nu a fost audiat asupra acestor circumstanțe de către procuror în cadrul dezbaterilor judiciare.

Totodată, cu referire la urmarea prejudiciabilă cauzată părții vătămate precum și a semnelor componente infracțiunii stabilite de art. 196 alin.(4) Cod penal și anume proporții deosebit de mari, instanța de apel a reținut că potrivit învinuirii aduse inculpatului se remarcă faptul că acesta este învinuit de aceia că acționând în interesele S.R.L. „Orom-Imexpo” conform contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 080715AT din 08.07.2015, încheiat între S.R.L. „Orom-Imexpo” în persoana directorului Babin Anatolie și S.R.L. „Adia-Start” în persoana directorului Neamțu Ludmila, cu scopul primirii ilegale a bunului S.R.L. „Orom-Imexpo”, abuzând de încrederea conducerii întreprinderii indicate și urmărind scopuri materiale și îmbogățire personală, în perioada de timp din luna august până în noiembrie 2015, timpul precis nu este cunoscut, în continuarea intenției sale, din depozitul S.R.L. „Adia-Start” amplasat în

s. Balabanu, a scos și a transmite persoanei nestabilite de către organul de urmărire penală, floarea-soarelui în cantitate de 35000 kg la suma de 210000 lei, care trebuia să se păstreze la depozitul indicat conform contractului de pază nr. 1 din 04.11.2015 până la încărcarea ei deplină de către S.R.L. „Orom-Imexpo”, prin ce a cauzat un prejudiciu material SRL S.R.L. „Orom-Imexpo” în proporții deosebit de mari la suma de 210000 lei, conștientizând faptul că abuzează de încrederea ce i-a fost acordată, fără ca inculpatul să aibă scopul de a-și însuși producția de floarea soarelui, i-a cauzat astfel părții vătămate S.R.L. „Orom-Imexpo” daune în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a reținut că, potrivit depozițiilor reprezentantului părții vătămate a fost dovedit faptul, că părții vătămate S.R.L. „Orom-Imexpo” de către Ciumacenco Leonid, prin acțiunile sale infracționale i-au fost cauzate daune materiale în sumă de 210000 lei, acțiuni calificate ca cauzare de daune în proporții deosebit de mari în conformitate cu prevederile art. 196 alin. (4) Cod penal ori potrivit art. 126 alin. 11) Cod penal, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Totodată, instanța a stabilit că în anul comiterii faptei (2015) salariul mediu lunar pe economie constituia 4500 lei și prin urmare dauna cauzată depășește 40 de salarii medii.

Prin urmare, delimitând sfera de aplicare a prevederilor art. 196 Cod penal de drepturile și obligațiunile cu caracter civil, instanța de apel a stabilit drept consumată infracțiunea reținută la art. 196 alin. (4) Cod penal prin întrunirea semnelor subiective și obiective a faptei infracționale indicate supra prin cauzarea de daune în proporții deosebit de mari fără scop de însușire.

Astfel, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat că nu există temei de a interveni în sentință.

Instanța de apel a reținut că potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Potrivit art. 107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Instanța de apel a reținut că, la data de 09.09.2016 a fost publicată Legea nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Potrivit art. 2 Legii enunțate, procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S.

Moldovenești din 24 martie 1961 prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani. Încetarea procesului penal conform alin. (1) are loc cu acordul scris al persoanei învinuite sau inculpate.

Reieșind din faptul că, infracțiunea a fost comisă pînă la adoptarea Legii enunțate supra, totodată pedeapsa pentru infracțiunea comisă este mica de 7 ani de închisoare, prejudiciul cauzat a fost recuperat, iar inculpatul prin cerere a solicitat încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, prima instanță justificat a conchis asupra faptului că, la caz, sunt întrunite condițiile pentru aplicarea în privința inculpatului Ciumacenco Leonid a Legii privind amnistia nr. 210 din 29.07.2016.

Instanța de apel a evidențiat că, în aceste condiții, potrivit art. 107 Cod penal, coroborat cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prima instanță a considerat justificat că în speță, adoptarea Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, este o circumstanță care înlătură răspunderea penală pentru comiterea de către Ciumacenco Leonid a faptei prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal și care implicit, impune necesitatea încetării cauzei penale inițiate împotriva acestuia.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a declarat recurs ordinar în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului acuzatorul de stat invocă că instanța de apel nu a dat o apreciere corespunzătoare probatoriului și nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție greșită privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului Ciumacenco Leonid de la art. 190 alin. (5) Cod penal la art. 196 alin.(4) Cod penal, conform indicilor calificativi: „cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari proprietarului prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”.

Consideră că, acțiunile inculpatului just au fost încadrate de către organul de urmărire penală conform art. 190 alin.(5) Cod penal, or, la materialele cauzei au fost administrate suficiente probe care demonstrează vinovăția inculpat în comiterea infracțiunii incriminate.

Partea acuzării menționează că, prin sentința primei care a fost menținută de instanța de apel, nu a fost descrisă fapta constatată potrivit calificării noi făcute în baza art. 196 Cod penal, limitându-se doar la analiza circumstanțelor faptei și calificarea juridică a acțiunilor inculpatului. Or, sentința a fost pronunțată cu încălcarea prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 1) – 5) și 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

Evidențiază că, din conținutul sentinței și a deciziei contestate, rezultă săvârșirea unei alte infracțiuni de care este învinuit inculpatul prin rechizitoriu.

Din conținutul hotărârilor instanțelor de fond nu rezultă constatarea vinovăției inculpatului și dispoziția privind recalificarea acțiunilor acestuia de la art. 190 alin. (5) la art. 196 alin. (4) Cod penal.

Menționează că, soluția procesuală privind aplicarea amnistiei este prevăzută de art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, adică pronunțarea unei sentințe de condamnare, cu recunoașterea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii constatate și liberarea de executarea pedepsei penale în legătură cu adoptarea legii privind amnistia, potrivit art. 107 Cod penal. Însă prima instanță a pronunțat o sentință de încetare a procesului penal contrar dispozițiilor menționate supra.

6. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate în ședința instanței de apel sau se poate proceda la cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de către instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea precum și de a constata motivele care au dus la emiterea soluției contestate.

Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin*

prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Reieșind din cele menționate, Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Astfel, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când acesta este expus neclar, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

6.1. Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit prevederilor art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază că, obligația motivării hotărârilor judecătorești este reflectată în dispozițiile articolelor 385-388, 394, 415-417 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reiterează că, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază importanța respectării formei sentinței, care servește la dezvăluirea mai amplă a conținutului hotărârii luate de instanță. Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în limba în care s-a efectuat judecarea cauzei, în expresii clare.

Colegiul penal lărgit menționează că, contrar acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, prima instanță a indicat în sentință faptul că „Ciumacenco Oleg **se învinuiește** de faptul că acționând în interesele S.R.L. „Orom-Imexpo”, conform contractului de vânzare-cumpărare producției agricole nr. 080715AT din 08.07.2015, încheiat între S.R.L. „Orom-Imexpo” în persoana directorului Babin Anatolie, cu sediul or. Orhei, și S.R.L. „Adia-Start” în persoana directorului Neamțu Ludmila, cu sediul s. Balabanu, raionul Taraclia, cu scopul primirii ilegale a bunului S.R.L. „Orom-Imexpo”, abuzând de încrederea conducerii întreprinderii indicate și urmărind scopuri materiale și îmbogățire personală, în

perioada de timp din luna august pînă în noiembrie 2015, timpul precis nu este cunoscut, în continuarea intenției sale din depozitul S.R.L. „Adia-Start” amplasat în s. Balabanu, a scos și a vîndut persoanei nestabilite de către organul de urmărire penală, floarea soarelui în cantitate de 35000 kg pe suma de 210000 lei, care trebuia să se păstreze la depozitul indicat conform contractului de pază nr. 1 din 04.11.2015 pînă la încărcarea ei deplină de către S.R.L. „Orom-Imexpo”, prin ce a cauzat un prejudiciu material S.R.L. „Orom-Imexpo” în proporții deosebit de mari la suma de 210000 lei.

Astfel, acțiunile lui Ciumacenco Leonid **au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal**, ca dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, comisă în proporții deosebit de mari.”

Analizînd în continuare textul sentinței, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit descriptivului sentinței, prima instanță a menționat că „**acțiunile lui Ciumacenco Leonid trebuie corect de a califica pe art. 196 alin. (4) Cod penal pe indicele cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, adică cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire**”, însă a omis să descrie și să constate că fapta infracțională a avut loc și a fost săvârșită de inculpat, iar ultimul este vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, totodată lăsînd fără apreciere învinuirea înaintată inculpatului prin rechizitoriu.

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit constată că, modalitatea de motivare a concluziei primei instanțe cu privire la concluzia reîncadrării acțiunilor inculpatului este neclară, or, potrivit prevederilor legislației procesuale și practicii judiciare, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

La fel, Colegiul penal lărgit atestă, că prima instanță, indică în mod contradictoriu și vag că „*de către acuzare nu este dovedit faptul vînzării floarei-soarelui – nu este stabilit cui a fost vîndută floarea-soarelui în cantitatea indicată în rechizitoriu, egal și cum nu este dovedită intenția la comiterea escrocheriei. Reieșind din poziția inculpatului, el acționa cu scopul de a primi mulțumirea financiară, adică în sensul de a cîștiga pentru sine banii în cont de bunul altei persoane – S.R.L. „Orom-Imexpo” și nu avea intenție de a restitui înapoi floarea soarelui*”.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că, prima instanță prin sentința adoptată a dispus că „*Procesul penal pe învinuirea lui Ciumacenco Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, - a înceta în baza art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub nr. 210 din 29.07.2016*” (f.d. 72, Vol. II).

Astfel, analizînd materialele cauzei, Colegiul penal lărgit reține că prima instanță la adoptarea sentinței la caz, nu a ținut cont pe deplin de prevederile legii nominalizate și a Codului de procedură penală, raportate la circumstanțele cauzei.

Mai mult, Colegiul penal lărgit evidențiază că, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, care, conform art. 107 Cod penal, are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că, prima instanță la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, când –*„există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”*, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 210, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Or, acest fapt, rezultă din interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că: *„Dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”*, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: *„ (1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)–9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”*, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: *„Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod”*, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: *„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”*.

Astfel, în ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 210, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, **fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală**, dacă se constată nevinovăția inculpatului, **fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.**

6.2. Analizând textul deciziei contestate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a respins ca nefondat apelul procurorului și a menținut sentința primei instanțe.

Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel fiind investită cu atribuții de judecare a fondului cauzei, urma să cerceteze minuțios chestiunile de fapt și de drept asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, însă contrar acestor cerințe legale, instanța de apel a omis să se pronunțe în mod întemeiat asupra chestiunilor

enunțate supra, admitând la rândul său erori judiciare, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs decât doar prin dispunerea rejudecării cauzei. Or, aceasta, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, eronat a considerat că nu există temei de a interveni în sentință.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, în speță nici instanța de apel nu a ținut cont de prevederile legale expuse supra și practica judiciară unitară, or, fiind investită cu judecarea apelului declarat de procuror, instanța de apel inclusiv prin prisma cerințelor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, menținând sentința viciată a repetat erorile comise de prima instanță.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Colegiul penal lărgit atestă că erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece ea nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.

Astfel, Colegiul Penal lărgit statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată în partea motivării soluției adoptate și prezintă deficiențe majore, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale enunțate supra.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

În concluzie, Colegiul penal lărgit notează, că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, și să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale – asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate,

ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Ciumacenco Leonid xxxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **15 decembrie 2022.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor